

دین و زندگی دہم ۱۰

دین و زندگی یازدہم

۳۸

دین و زندگی دوازدہم ۶۶

آزمون‌های جامع

۹۴

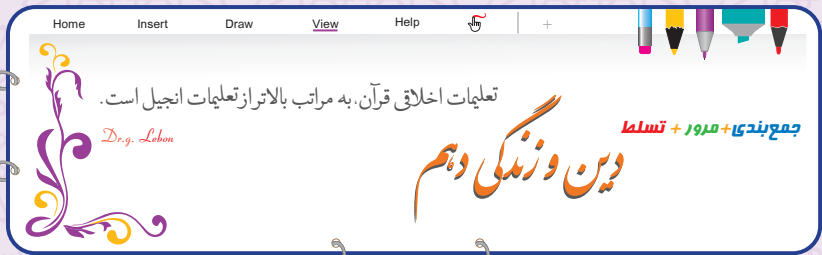
پاسخ‌های تشریحی ۱۱۸

گنگورهای ۱۴۰۰

۱۷۷

GUSTAVE LE BON
1841-1931

Religion & Life

صفحه ۴۸۵ کتاب درسی | جمع‌بندی + مرور + تسلط درس ۱ تا ۳ | سال دهم | سکانس ۱

1. در کلام قرآن، نابودکننده زندگی بشر از نگاه کافران چه چیزی معرفی شده است و سرگرم‌سازی خود به هر کاری برای نسیان و غفلت از مرگ، بازتاب چه نگاهی است؟

- ۱) ﴿إِلَّا يَظُنُّونَ﴾ - بی‌نهایت طلبی و میل به جاودانگی انسان و در نتیجه، فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها
- ۲) ﴿إِلَّا الذَّهْرُ﴾ - بی‌نهایت طلبی و میل به جاودانگی انسان و در نتیجه، فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها
- ۳) ﴿إِلَّا يَظُنُّونَ﴾ - عدم توانایی بیرون کردن فکر مرگ از ذهن و در نتیجه، بی‌ارزش شدن زندگی چندروزه
- ۴) ﴿إِلَّا الذَّهْرُ﴾ - عدم توانایی بیرون کردن فکر مرگ از ذهن و در نتیجه، بی‌ارزش شدن زندگی چندروزه

2. آن‌جا که درباره انسان‌شناسی و شناخت ودیعه‌های الهی به عنوان نافع‌ترین علوم سخن گفته می‌شود، مفاهیم «کمک‌کننده در پیمودن راه حق و نشان دادن راه سعادت» و «عامل بازدارنده آدمی از راحت‌طلبی» به ترتیب در کدام عبارات قرآنی نمایان است؟

- ۱) ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ﴾ - ﴿لَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ﴾
- ۲) ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ﴾ - ﴿وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا﴾
- ۳) ﴿إِنَّمَا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ - ﴿وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا﴾
- ۴) ﴿إِنَّمَا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ - ﴿لَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ﴾

3. غایت اصلی افراد زیرک در جهان هستی کدام است و این افراد چگونه زندگی می‌کنند؟

- ۱) رسیدن به آخرتی زیبا - همه کارهای دنیوی خود را در مسیر رضای الهی انجام می‌دهند.
- ۲) خداوند کریم - همه کارهای دنیوی خود را در مسیر رضای الهی انجام می‌دهند.
- ۳) خداوند کریم - همه کارهای دنیایی خود را در جهت انجام عبادت الهی قرار می‌دهند.
- ۴) رسیدن به آخرتی زیبا - همه کارهای دنیایی خود را در جهت انجام عبادت الهی قرار می‌دهند.

4. کدام دسته از آیات قرآن کریم نشان‌دهنده ابعاد جسمانی و روحانی انسان است و کدام آیه مبارکه در لسان نبی مکرم اسلام ﷺ تبیین عبارت «بلکه برای بقا آفریده شده‌اید» می‌باشد؟

- ۱) آیات مربوط به هدف جهان - ﴿نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
- ۲) آیات مربوط به هدف جهان - ﴿وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوَانُ﴾
- ۳) آیات مربوط به آفرینش انسان - ﴿وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوَانُ﴾
- ۴) آیات مربوط به آفرینش انسان - ﴿نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾

5. اگر بگوییم: «هرکس در خود بنگرد یا به تماشای جهان بنشیند، خدا را می‌یابد و محبتش را در دل احساس می‌کند.» کدام حدیث علوی را مستمسک خود قرار داده‌ایم؟

- ۱) «هیچ کس بی‌پهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وا نگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.»
- ۲) «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این‌که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.»
- ۳) «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.»
- ۴) «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.»

6. به سخره گرفتن و استهزای احکام الهی، از جمله نماز، از ویژگی‌های کدام گروه از افراد است و خروج از ورطه فراموشی خدا، کدام اقرار و اعتراف را به دنبال دارد؟

- ۱) آنان که تعقل نمی‌کنند. - دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم
- ۲) آنان که غافل‌اند. - دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم
- ۳) آنان که غافل‌اند. - تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه
- ۴) آنان که تعقل نمی‌کنند. - تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه

7. مفهوم نهفته در بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش / یا آن‌که به هر لحظه، صدعقل و نظر سازد؟» در کدام مورد به درستی آمده است؟

- ۱) انسان خردمند و زیرک، نباید هدف‌های اصلی را به جای اهداف فرعی قرار دهد.
- ۲) سرمایه تفکر و تعقل در انسان، سبب تشخیص راه درست از نادرست می‌شود.
- ۳) انتخاب اهداف جامع و دربردارنده، از ویژگی‌های افراد باذکاوت است.
- ۴) یکی از عوامل دوزخی نشدن، بهره بردن از حقایقی است که عقل، آن‌ها را درک می‌کند.

8. قرآن کریم بعد از این‌که می‌فرماید: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار» چه موضوعی را بیان می‌کند؟

- ۱) مؤمنان پاداش داده خواهند شد.
- ۲) اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند.
- ۳) آن‌چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.
- ۴) آن مقدار از دنیا را که بخواهیم، به انسان‌ها می‌دهیم.

9. هر کدام از عبارات زیر با کدام عبارت قرآنی هم‌آوایی دارد؟

- پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌گردد.
 - دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر می‌شود.
 - قطعاً خداوند ظالمان را در جهان دیگر به سزای اعمالشان می‌رساند.
- ۱) ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ - ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ - ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۲) ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾ - ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۳) ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ - ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾
 - ۴) ﴿و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾ - ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ﴾

10. از آیه شریفه ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَ نَسْكَی وَ مَحْيَای وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ کدام موضوع به ذهن انسان متبادر می‌گردد؟

- ۱) همه موجودات عالم به‌ویژه انسان با برنامه‌ای حساب شده به این جهان گام نهاده‌اند.
- ۲) روح بی‌نهایت طلب انسان جز با سرچشمه بی‌پایان خوبی‌ها و زیبایی‌ها آرام نمی‌گیرد.
- ۳) هرکس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.
- ۴) ای دوست شکر بهتر یا آن‌که شکر سازد / خوبی قمر بهتر، یا آن‌که قمر سازد؟

11. شاخصه انتخاب درست هدف‌ها برای صرف کردن زندگی به آن‌ها کدام است و هدایت ما به این معیار و نتایج آن، براساس کدام صفات الهی انجام پذیرفته است؟

- ۱) همسو بودن با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان - قادر حکیم
- ۲) رساندن انسان به سرحدی از رشد و کمال و اهداف دنیوی - قادر حکیم
- ۳) همسو بودن با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان - رحیم اعلم
- ۴) رساندن انسان به سرحدی از رشد و کمال و اهداف دنیوی - رحیم اعلم

12. شعر «دوست نزدیک تراز من به من است / وین عجب ترکه من از وی دورم» مؤید کدام یک از سرمایه‌های اعطا شده به انسان است و دربردارنده چه مفهومی است؟

۱) سرشت خدا آشنا - قرب وجودی انسان به خدا

۲) سرشت خدا آشنا - قرب وجودی خدا به انسان

۳) گرایش به نیکی‌ها و خوبی‌ها - قرب وجودی خدا به انسان

۴) گرایش به نیکی‌ها و خوبی‌ها - قرب وجودی انسان به خدا

13. میان میزان سرمایه‌ها و عظمت اهداف انسان چه رابطه‌ای برقرار است و آن چه گاهی سبب دوری ما از خداوند و سرشت خداآشنایمان می‌شود، کدام عامل است؟

۱) هماهنگی و تناسب - لذت‌های زودگذر

۲) دوسویه و تقابل - غفلت‌ها

۳) هماهنگی و تناسب - غفلت‌ها

۴) دوسویه و تقابل - لذت‌های زودگذر

14. کدام آیه شریفه اذعان دارد که «اگر کسی هدف‌های پایان‌ناپذیر را به عنوان هدف اصلی برگزیند، به مقصود خود خواهد رسید»؟

۱) «آن مقدار از آن را که بخواهیم و به هر کس اراده کنیم می‌دهیم...»

۲) «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند...»

۳) «بعضی می‌گویند پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما...»

۴) «آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است، آیا اندیشه نمی‌کنید؟»

15. اگر از ما بپرسند: «چرا زیرک‌ترین افراد این جهان، مؤمنان هستند؟» در پاسخ چه می‌گوییم؟

۱) زیرا استمرار و بندگی از سوی انسان باعث تجلی صفت ارحم الراحمین خداوند می‌شود و ورود به بهشت را آسان می‌کند.

۲) برای اینکه بدون در نظر گرفتن اهداف فرعی، اهداف اصلی و اساسی در زندگی را سرلوحه زندگی خود می‌کنند.

۳) زیرا آنان تمام کارهای دنیوی خود را جهت رضای خدا انجام می‌دهند و به خداوند نزدیک شده و سرای آخرت خود را آباد می‌کنند.

۴) برای اینکه با خدمت به خلق خدا و تلاش برای آسایش آنان، بندگی مستمر و بدون وقفه خود را ادامه می‌دهند.

16. پیامد نگرش انکار معاد با توجه به بی‌نهایت‌طلبی و میل به جاودانگی انسان چیست؟

۱) برای فراموشی آینده تلخ خویش، راه غفلت از مرگ را در پیش می‌گیرد و خود را به هر کاری سرگرم می‌کند.

۲) زندگی چندروزه دنیا برایش بی‌ارزش شده و به یأس و ناامیدی مزمز می‌گردد.

۳) با از دست دادن شادابی و نشاط زندگی از دیگران کناره گرفته به انواع بیماری‌های روحی دچار می‌شود.

۴) برای تسکین خویش و فرار از ناراحتی در راه‌هایی گام می‌نهد که نتیجه‌اش جز سرگردانی و یأس نیست.

17. از حدیث نبوی «الناس نیام فاذا ماتوا، انتبهوا» کدام موضوع مستفاد می‌گردد؟

۱) مرگ پایان بخش دفتر زندگی نیست، بلکه غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح است.

۲) انسان برای نابودی و فنا خلق نشده است بلکه برای بقا آفریده شده و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شود.

۳) با این دیدگاه، پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و شور و نشاط و انگیزه زندگی را فرا می‌گیرد.

۴) زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می‌شود.

18. اگر بخواهیم برای نظر کافران در عبارت قرآنی «قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا» پاسخی درخور از آیات الهی بیابیم به کدام آیه استناد می‌کنیم؟

۱) ﴿ام نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض﴾

۲) ﴿من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون﴾

۳) ﴿من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة﴾

۴) ﴿افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا ترجعون﴾

19. هر یک از مفاهیم قرآنی زیر با کدام موضوع هماهنگی دارد؟

● ﴿فعد الله﴾ ● ﴿الله رب العالمین﴾ ● ﴿ما خلقناهما الا بالحق﴾

۱) تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ - جهان از آن خداست - هدف‌دار بودن خلقت

۲) برترین هدف، هدف جامع است - جهان از آن خداست - اهداف انسان پایان‌ناپذیرند.

۳) برترین هدف، هدف جامع است - زندگی برای خدا - اهداف انسان پایان‌ناپذیرند.

۴) تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ - زندگی برای خدا - هدف‌دار بودن خلقت

20. با امعان نظر به آیات قرآنی فریفته شدن انسان با آمال طویل و دراز تابع کدام عملکرد انسان است؟

- ۱) مغروق شدن در حسیض غرایز و تمایلات دانی
۲) پذیرش دعوت شیطان پس از آلوده شدن به شراب و قمار
۳) پشت کردن به حق پس از روشن شدن هدایت
۴) تزیین اعمال زشت انسان به وسیله شیطان رانده شده

21. افکندن کینه و عداوت میان ابنای بشر به واسطه کدام اسباب توسط شیطان ایجاد می شود و کدام معضل دیگر را نیز به وجود می آورد؟

- ۱) بت پرستی و تیرک های بخت آزمایی - زینت دادن زشت کاری ها
۲) شراب و قمار - باز داشتن از یاد خدا و نماز
۳) شراب و قمار - زینت دادن زشت کاری ها
۴) بت پرستی و تیرک های بخت آزمایی - باز داشتن از یاد خدا و نماز

22. بعد از اینکه در کلام قرآنی می خوانیم برخی از مردم نیکی دنیا و آخرت را طلب می کنند و بهره ای از آخرت دارند، قرآن کدام صفت باری تعالی را به منصفه ظهور می گذارد و سرچشمه اختلاف در انتخاب اهداف کدام است؟

- ۱) سریع الحساب - نوع جهان بینی
۲) سریع الحساب - هدف عالی و افضل
۳) ارحم الراحمین - هدف عالی و افضل
۴) ارحم الراحمین - نوع جهان بینی

23. اگر از ما بپرسند: شعر «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چه ارتباطی با موضوع هدف زندگی دارد، چه پاسخی می دهیم؟

- ۱) انسان نباید به دنیا راضی شود و به آن اکتفا کند بلکه باید نعمت و پاداش اخروی را جست و جو کند.
۲) انسان باید برترین هدف را برگزیند و از آنجایی که او دارای گرایش به بی نهایت طلبی است، باید هدفی جامع را انتخاب کند.
۳) با نوع نگرش و جهان بینی خویش هدف صحیح را برگزیند و به سوی او حرکت کند.
۴) لازمه تقرب به خداوند متعال این است که به کارهایی مانند کسب مال و ثروت که فرعی هستند، کمتر توجه شود.

24. کدام موارد ذیل از نظر ربط مفهومی به صورت درست ذکر شده است؟

- الف) بیت «دوست نزدیک تراز من به من است» درباره قرب وجودی انسان به خدا است.
ب) دوزخی شدن متبوع نشنیدن و تعقل نکردن است.
ج) طغیان گردونی که انسان را به گناه دعوت می کند نفس اماره است.
د) شیطان اعمال زشت پشت کنندگان به حق را در نظرشان زینت می دهد.

- ۱) الف - د
۲) ج - د
۳) ب - ج
۴) الف - ب

25. درباره دشمن قسم خورده انسان به ترتیب «پندار»، «سوگند» و «راه انحصاری نفوذ» در کدام یک تجلی دارد؟

- ۱) برتری از آدمیان - بازداشتن از عقل و وجدان - وسوسه کردن
۲) فریب آدمیان - بازداشتن از عقل و وجدان - دعوت به گناه
۳) برتری از آدمیان - فریب دادن فرزندان آدم - وسوسه کردن
۴) فریب آدمیان - فریب دادن فرزندان آدم - دعوت به گناه

26. دست یافتن به پاسخ کدام سؤال است که در عین فراموشی دیگر کارها باکی برای انسان نباشد و در بیان امام علی (ع) چرا انسان نباید خود را سرگرم کارهای لهو کند؟

- ۱) هدف زندگی انسان در این جهان کدام است؟ - زیرا خالق جهان حکیم است و هیچ کس بیهوده آفریده نشده است.
۲) هدف زندگی انسان در این جهان کدام است؟ - زیرا انسان به خود واگذار نشده تا کارهای بی ارزش کند.
۳) تفاوت میان انسان و حیوان در رسیدن به هدف کدام است؟ - زیرا انسان به خود واگذار نشده تا کارهای بی ارزش کند.
۴) تفاوت میان انسان و حیوان در رسیدن به هدف کدام است؟ - زیرا خالق جهان حکیم است و هیچ کس بیهوده آفریده نشده است.

- 27. انسانی که خود را از قاعده کلی غایتمندی خلقت مستثنی نمی‌داند، چه دیدگاهی در مورد قدم نهادن در دنیا دارد و به کدام سخن حکیمانه جامعه عمل می‌پوشاند؟**
- ۱) دنیا فرصتی است برای رسیدن به هدف - «هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لاهو کند.»
 - ۲) دنیا فرصتی است برای رسیدن به هدف - «دنیا، کشتگاه آخرت است و دل بهترین زمین برای آن است.»
 - ۳) دنیا جز به حق خلق نشده و لاهو و لعب نیست - «دنیا، کشتگاه آخرت است و دل بهترین زمین برای آن است.»
 - ۴) دنیا جز به حق خلق نشده و لاهو و لعب نیست - «هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لاهو کند.»
- 28. سرحد نداشتن رشد و کمال، مربوط به کدام دسته از موجودات است و نوع استعدادهای آن‌ها به چه صورت درون آن‌ها نهادینه شده است؟**
- ۱) انسان‌ها - صرفاً استعدادهای متنوع معنوی
 - ۲) انسان‌ها - استعدادهای مادی و معنوی فراوان
 - ۳) گیاهان و حیوانات - استعدادهای مادی و معنوی فراوان
 - ۴) گیاهان و حیوانات - صرفاً استعدادهای متنوع معنوی
- 29. نزدیک‌تر شدن به خداوند وابسته به چیست و قطعیت غایتمندی آفرینش آسمان‌ها و زمین در کدام عبارت قرآنی مشهود است؟**
- ۱) میزان کسب زیبایی‌ها و خوبی‌ها - ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِإِعْبِنَ﴾
 - ۲) میزان کسب زیبایی‌ها و خوبی‌ها - ﴿مَا خَلَقْنَا هُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾
 - ۳) انتخاب اهداف اصلی و پایان ناپذیر - ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِإِعْبِنَ﴾
 - ۴) انتخاب اهداف اصلی و پایان ناپذیر - ﴿مَا خَلَقْنَا هُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾
- 30. خداوند در ازای مطالبات گروهی که می‌گویند: «پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.» چه مژده‌ای می‌دهد و آنان مصداقی از کدام آیه مبارکه هستند؟**
- ۱) پاداش داده خواهند شد - ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾
 - ۲) پاداش داده خواهند شد - ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ﴾
 - ۳) خداوند سریع‌الحساب است - ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾
 - ۴) خداوند سریع‌الحساب است - ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ﴾
- 31. با تأمل در ذات پرتلاطم انسان کاوشگر به دنبال سرچشمه خوبی‌ها، در می‌یابیم که چه زمانی آرام می‌یابد و نتیجه این تأمل چیست؟**
- ۱) وقتی به منبع زیبایی‌ها برسد. - آن چه در دست ماست، کالای دنیا و آرایش آن است.
 - ۲) هنگامی که به سوی سرچشمه نیکی‌ها حرکت کند. - آن چه در دست ماست، کالای دنیا و آرایش آن است.
 - ۳) هنگامی که به سوی سرچشمه نیکی‌ها حرکت کند. - هدف اعلی و غایت قُصوی، قرب الهی است.
 - ۴) وقتی به منبع زیبایی‌ها برسد. - هدف اعلی و غایت قُصوی، قرب الهی است.
- 32. اینکه اصالت‌نگری به اهداف‌گذرای دنیوی، عامل امتناع از وصول اهداف اصیل زندگی بشر است، مفهوم مستنبط از کدام آیه شریفه است؟**
- ۱) «آن چه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست، بهتر و پایدارتر است.»
 - ۲) «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن، ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.»
 - ۳) «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند، پاداش داده خواهد شد.»
 - ۴) «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.»
- 33. از شعر مولانا که سروده است: «ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد / خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد؟» چه مواردی قابل برداشت است؟**
- الف) افراد زیرک، می‌دانند که برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را در بردارند.
- ب) رسیدن به اهداف دنیایی در سایه رسیدن به اهداف دیگر میسر است.
- ج) به میزانی که هدف، برتر و جامع‌تر باشد، هدف‌های بیشتری را درون خود جای می‌دهد.
- د) افراد باهوش با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی، با یک تیر چند نشان می‌زنند.
- ۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴
- 34. تشخیص‌دهنده طرق غلط و خوب از یکدیگر کدام ودیعه الهی است و قرآن کریم دلیل دوزخی شدن را چه چیزی معرفی می‌نماید؟**
- ۱) قوه تعقل - تمسخر و عدم درک حقیقت عبادت
 - ۲) قوه تعقل - عدم شنیدن و تعقل کردن
 - ۳) قوه اختیار - عدم شنیدن و تعقل کردن
 - ۴) قوه اختیار - تمسخر و عدم درک حقیقت عبادت

35. اگر بگوییم: «هرکس در خود بنگرد یا به تماشای جهان بنشیند، خدا را می‌یابد و محبتش را در دل احساس می‌کند.» کدام حدیث علوی را مستمسک خود قرار داده‌ایم؟

- ۱) «هیچ کس بی‌پرده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهُو کند و او را به خود وا نگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.»
- ۲) «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این‌که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.»
- ۳) «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.»
- ۴) «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.»

36. به سخره گرفتن و استهزای احکام الهی، از جمله نماز، از ویژگی‌های کدام گروه از افراد است و خروج از ورطه فراموشی خدا، کدام اقرار و اعتراف را به دنبال دارد؟

- ۱) آنان که تعقل نمی‌کنند. - دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌ترکه من از وی دورم
- ۲) آنان که غافل‌اند. - دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌ترکه من از وی دورم
- ۳) آنان که غافل‌اند. - تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه
- ۴) آنان که تعقل نمی‌کنند. - تو را چندین پیمبر کرده آگاه / که خواهد بود کاری صعب بر راه

37. براساس آیات قرآن کریم، شیطان در روز رستاخیز چگونه پاسخ گناهکاران را می‌دهد؟

- ۱) من بر شما در دنیا تسلط داشتم و شما را به گناه دعوت کردم و شما دعوت مرا پذیرفتید.
- ۲) امروز خود را سرزنش کنید نه مرا، نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید.
- ۳) شما در دنیا به همه لذت‌های خود دست یافته‌اید ولی امروز خودتان مسئول هستید.
- ۴) اختلافات و تفرقه‌تان در دنیا، شما را به اینجا رسانده است و باید خودتان پاسخگو باشید.

38. از بیت «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌ترکه من از وی دورم» کدام موضوع برداشت می‌شود؟

- الف) قرب وجودی خدا به انسان در همه حال است.
ب) خداوند سرشت انسان را با خود آشنا کرده است.
ج) گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب عکس‌العمل در برابرگناه می‌شود.
د) خداوند راه رستگاری و شقاوت را به ما نشان داده تا با سرمایه عقل راه فلاح را برگزینیم.
- ۱ الف - ج ۲ ب - ج ۳ الف - د ۴ الف - ب

39. از دقت در مکالمه شیطان با اهل جهنم در روز قیامت که می‌گوید: «من بر شما تسلطی نداشتم فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید.» به کدام ودیعه الهی اشاره دارد و واکنش در مقابل گناه، مؤید کدام است؟

- ۱) «أما شاکراً و أما کفوراً» - «لا اقسام بالتفس اللوامة» ۲) «أما شاکراً و أما کفوراً» - «فألهمها فجورها و تقواها»
- ۳) «و نفس و ما سواها» - «فألهمها فجورها و تقواها» ۴) «و نفس و ما سواها» - «لا اقسام بالتفس اللوامة»

40. هر کدام از موارد ذیل به ترتیب مؤید کدام یک از موانع رسیدن انسان به هدف است؟

- طغیانگر درونی ● بازدارنده انسان از تبعیت اندیشه ● فریفتن با آرزوهای طولانی و دراز

- ۱) دشمن‌ترین دشمن در منظر امام علی علیه السلام - فرمان‌دهنده به بدی‌ها - دشمن قسم‌خورده انسان
- ۲) نفس اماره - دشمن حداکثری انسان در نگاه امام علی علیه السلام - میل دعوت‌کننده به گناه
- ۳) زینت‌دهنده اعمال زشت - فرمان‌دهنده به بدی‌ها - دشمن قسم‌خورده انسان
- ۴) زینت‌دهنده اعمال زشت - دشمن حداکثری در نگاه امام علی علیه السلام - میل دعوت‌کننده به گناه

41. چرا نفس اماره، انسان را به گناه دعوت می‌کند و راه نفوذ آن چیست؟

- ۱) رساندن به لذت‌های زودگذر دنیایی - وسوسه کردن و فریب دادن
- ۲) فریفتن به آرزوهای طولانی در دنیا - وسوسه کردن و فریب دادن
- ۳) رساندن به لذت‌های زودگذر دنیایی - سرکشی و طغیان در درون انسان
- ۴) فریفتن به آرزوهای طولانی در دنیا - سرکشی و طغیان در درون انسان

42. پایان کار ندانستن دفتر زندگی در اعتقاد پیامبران الهی، نشأت گرفته از کدام اعتقاد است و با کدام حدیث مرتبط است؟

- ۱) مرگ را غروبی برای جان دانستن - «باهوش ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ اند...»
- ۲) مرگ را طلوعی برای تن دانستن - «باهوش ترین مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ اند...»
- ۳) مرگ را طلوعی برای جان دانستن - «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید...»
- ۴) مرگ را غروبی برای تن دانستن - «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید...»

43. آیه شریفه «آن چه به شما داده شده کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است آیا اندیشه نمی‌کنید؟» با کدام آیه ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) ﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبَيْنَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾
 - ۲) ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
 - ۳) ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
 - ۴) ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾
- 44.** از آیه شریفه ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا...﴾ کدام موضوع مستفاد می‌گردد؟

- ۱) بی‌مقدار شدن زندگی دنیایی تابع تمایل داشتن انسان به جاودانگی است.
- ۲) این آیه درباره کسانی است که معاد را قبول دارند، اما اعتقاد آنان به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است.
- ۳) مبنای سخنان منکران معاد این است که گروهی می‌میرند و گروهی زنده می‌شوند و معادی وجود ندارد.
- ۴) کافران با اینکه علم و آگاهی دارند، ولی روزگار را علت نابودی خویش می‌دانند.

45. رسول خدا ﷺ دنیا را به چه چیز همانند کردند و با مفارقت انسان از دنیا کدام واقعه رخ می‌دهد؟

- ۱) خوابی گذرا - ﴿إِنْتَبَهُوا﴾
- ۲) پل گذرگاه - ﴿إِنْتَبَهُوا﴾
- ۳) پل گذرگاه - ﴿يُهْلِكُنَا﴾
- ۴) خوابی گذرا - ﴿يُهْلِكُنَا﴾

46. پیامد نگرش انکار معاد با توجه به بی‌نهایت‌طلبی انسان و میل او به جاودانگی چیست؟

- ۱) برای فراموشی آینده تلخ خویش، راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را در پیش می‌گیرد و خود را به هر کاری سرگرم می‌کند.
- ۲) همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش شده و به یأس و ناامیدی مزمز دچار می‌گردد.
- ۳) با از دست دادن شادابی و نشاط زندگی، از دیگران کناره گرفته به انواع بیماری‌های روحی دچار می‌شود.
- ۴) برای تسکین خویش و فرار از ناراحتی در راه‌هایی گام می‌نهد که نتیجه‌اش جز سرگردانی و یأس نیست.

47. کدام نگاه به مرگ به انکار معاد می‌انجامد و در این دیدگاه کدام یک از ابعاد وجودی انسان اصل قرار می‌گیرد؟

- ۱) با فرا رسیدن مرگ، پرونده عمل انسان برای همیشه بسته می‌شود. - ساحت انفکاک‌پذیر
- ۲) با چشم فرو بستن از دنیا، پرونده زندگی چند ساله انسان بسته می‌شود. - ساحت انفکاک‌پذیر
- ۳) با چشم فرو بستن از دنیا، پرونده زندگی چند ساله انسان بسته می‌شود. - بعد تلاشی ناپذیر
- ۴) با فرا رسیدن مرگ، پرونده عمل انسان برای همیشه بسته می‌شود. - بعد تلاشی ناپذیر

48. پرسش فراگیری که در طول تاریخ بشریت، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده، کدام است و معنایابی زندگی واقعی در کدام عبارت متجلی است؟

- ۱) ماهیت مرگ - ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا﴾ ۲) ماهیت مرگ - ﴿النَّاسُ نِيَامُ، فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا﴾
- ۳) ماهیت سعادت - ﴿النَّاسُ نِيَامُ، فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا﴾ ۴) ماهیت سعادت - ﴿مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا﴾

49. کدام مورد نگاه ژرف کسانی است که ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا...﴾ را پذیرفته‌اند و آنان دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟

- ۱) مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
- ۲) زندگی چندروزه دنیوی برایشان بی‌ارزش است - ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾
- ۳) زندگی چندروزه دنیوی برایشان بی‌ارزش است - ﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾
- ۴) مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند - ﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

50. پوچ و بی ارزش شدن زندگی چندروزه دنیا برای کدام دسته از انسان‌ها اتفاق می‌افتد؟

- 1) آنان که مرگ را پایان زندگی انسان می‌دانند و نمی‌توانند فکر آن را از ذهن خود بیرون برانند.
- 2) آنان که علی‌رغم داشتن میل به جاودانگی و بی‌نهایت‌طلبی، راه فراموش کردن مرگ و غفلت از آن را در پیش بگیرند.
- 3) آنان که خود را به هر کاری سرگرم می‌سازند تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند و عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها ندارند.
- 4) آنان که به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند.

51. اگر بخواهیم برای دو عبارت قرآنی «ما خلقناهما الا بالحق» و «فعد الله ثواب الدنيا والآخرة» موضوعی مرتبط بیان کنیم، کدام مفهوم مبین آن است؟

- 1) اگر روح انسان بی‌نهایت طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، باید زندگی خویش را برای خدا قرار دهد.
- 2) خداوند دارای صفت حکمت است و هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد؛ لذا انسان خردمند، خدا را به عنوان هدف خویش انتخاب می‌کند.
- 3) متبوع بودن هدفمندی جهان و تابع بودن انتخاب خداوند متعال که هدف نهایی انسان است.
- 4) باید انسان، خود و هدف از آفرینش خویش را بشناسد و برگزیند و زندگی خود را برای رضای او صرف کند.

52. عبارات قرآنی «و او به هر خلقتی داناست» و «زنده شدن قیامت نیز همین گونه است» به ترتیب مؤید کدام استدلال قرآنی درباره امکان معاد است؟

- 1) اشاره به پیدایش نخستین انسان - اشاره به نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان
- 2) اشاره به نظام مرگ در زندگی در طبیعت - اشاره به نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان
- 3) اشاره به نظام مرگ در زندگی در طبیعت - اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت
- 4) اشاره به پیدایش نخستین انسان - اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

53. در گفت‌وگوی فرشتگان با ظالمان وقتی به گناهکاران گفته می‌شود که شما در دنیا چگونه بودید، چه جوابی می‌دهند و فرشتگان در پاسخ آنان چه می‌گویند؟

- 1) ما در گذشته اعمالی را ترک کرده‌ایم. - هرگز، این سخنی است که ایشان می‌گویند.
- 2) ما در گذشته اعمالی را ترک کرده‌ایم. - مگر سرزمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟
- 3) ما در سرزمین خود مستضعف بودیم. - مگر سرزمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟
- 4) ما در سرزمین خود مستضعف بودیم. - هرگز، این سخنی است که ایشان می‌گویند.

54. قرآن کریم کدام دسته از افراد را به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت دعوت می‌کند و خداوند کدام عامل را در زنده کردن زمین پس از مرگ آن، مؤثر معرفی می‌نماید؟

- 1) آنان که آفرینش آغازین خود را فراموش کرده‌اند. - فرستادن بادها و برانگیختن ابرها
- 2) کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند. - فرستادن بادها و برانگیختن ابرها
- 3) کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند. - رویش بذر در خاک
- 4) آنان که آفرینش آغازین خود را فراموش کرده‌اند. - رویش بذر در خاک

55. در تأیید این عملکرد انسان که «اگر شخصی که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبر از وجود خطر دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم» کدام بیت استعمال می‌یابد و بر کدام دسته از براهین ضرورت بحث از معاد دلالت دارد؟

- 1) مثالی گویمت ظاهر بیندیش / کسی را هست جامی پر عسل پیش - نقلی
- 2) مثالی گویمت ظاهر بیندیش / کسی را هست جامی پر عسل پیش - عقلی
- 3) به گفت طفل جستی راه پرهیز / به گفت انبیا از خواب برخیز - عقلی
- 4) به گفت طفل جستی راه پرهیز / به گفت انبیا از خواب برخیز - نقلی

56. غفلت از مرگ و غفلت از یاد آخرت به ترتیب برای کدام دسته از افراد پدید می‌آید؟

- 1) منکران معاد که با وجود میل به جاودانگی، راه فراموشی را پیش می‌گیرند. - معتقدان بدون ایمان قلبی به معاد که در هوس‌ها غرق شده‌اند.
- 2) منکران معاد که با وجود میل به جاودانگی، راه فراموشی را پیش می‌گیرند. - منکران معاد که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن بیرون کنند.
- 3) معتقدان بدون ایمان قلبی به معاد که دنیا را معبود قرار داده‌اند. - منکران معاد که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن بیرون کنند.
- 4) معتقدان بدون ایمان قلبی به معاد که دنیا را معبود قرار داده‌اند. - معتقدان بدون ایمان قلبی به معاد که در هوس‌ها غرق شده‌اند.

57. «داشتن شور و نشاط برای انسان معتقد به معاد» و «آگاهی از اینکه هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاسخ نمی‌ماند»، به ترتیب در کدام عبارت قرآنی تجلی یافته است؟

- (۱) ﴿و لا هم یحزنون﴾ - ﴿ام نجعل المتقین کالفجار﴾ (۲) ﴿و لا هم یحزنون﴾ - ﴿و انکم الینا لا ترجعون﴾
 (۳) ﴿فلا خوف علیهم﴾ - ﴿و انکم الینا لا ترجعون﴾ (۴) ﴿فلا خوف علیهم﴾ - ﴿ام نجعل المتقین کالفجار﴾

58. دربارهٔ خبر قرآن کریم از معاد چند مورد از گزاره‌های زیر صحیح است؟

- (الف) قرآن کریم می‌فرماید: «خداوند قطعاً شما را در روز قیامت جمع می‌کند که هیچ شکی در آن نیست.»
 (ب) قرآن کریم تنها به خبر دادن از آخرت قناعت نکرده بلکه بارها با دلیل و برهان، آن را ثابت کرده است.
 (ج) در قرآن کریم دربارهٔ هیچ موضوعی به اندازهٔ معاد سخن گفته نشده است.
 (د) استدلال‌های قرآن کریم دربارهٔ معاد دو دسته‌اند: امکان معاد و ضرورت معاد.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

59. التفات به سخن شخص دیوانه یا دروغگو در «حالت عادی» و «هنگام اعلام خطر»، به ترتیب چه حکمی دارد و مورد دوم، کدام یک از دلایل الزام تفحص در مورد معاد را نشان می‌دهد؟

- (۱) عقلانی - عقلانی - احتیاط، شرط عقلانیت است. (۲) عقلانی - غیرعقلانی - دفع خطر احتمالی، لازم است.
 (۳) غیرعقلانی - عقلانی - دفع خطر احتمالی، لازم است. (۴) غیرعقلانی - غیرعقلانی - احتیاط، شرط عقلانیت است.

60. هر کدام از موارد زیر به ترتیب مؤید کدام یک از حوادث مرحلهٔ ثانویهٔ قیامت است؟

(الف) مذنبین به دنبال راه فرار می‌گردند.

(ب) دل‌های گناهکاران سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.

(ج) اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد.

(۱) دادن نامهٔ اعمال - برپا شدن دادگاه عدل الهی - برپا شدن دادگاه عدل الهی

(۲) زنده شدن همهٔ انسان‌ها - برپا شدن دادگاه عدل الهی - حضور شاهدان و گواهان

(۳) زنده شدن همهٔ انسان‌ها - زنده شدن همهٔ انسان‌ها - برپا شدن دادگاه عدل الهی

(۴) دادن نامهٔ اعمال - زنده شدن همهٔ انسان‌ها - حضور شاهدان و گواهان

61. قرآن کریم بعد از اینکه می‌فرماید: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش ننگه دار» چه موضوعی را بیان می‌کند؟

(۱) پاداش داده خواهد شد. (۲) اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند.

(۳) آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است. (۴) آن مقدار از آن را که بخواهیم، می‌دهیم.

62. قرآن کریم در سورهٔ قیامت پس از سوگند به نفس سرزنشگر چه بیانی دربارهٔ امکان معاد دارد و علت انکار معاد را چه چیزی معرفی می‌کند؟

(۱) «کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟» - مست و مغرور بودن در دنیا و اصرار بر گناهان

(۲) «کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟» - می‌خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت در تمام عمر گناه کند.

(۳) «بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بود مجدداً خلق می‌کنیم.» - می‌خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت در تمام عمر گناه کند.

(۴) «بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بود مجدداً خلق می‌کنیم.» - مست و مغرور بودن در دنیا و اصرار بر گناهان

63. سخن ملائک توفی‌کننده از پاکان در عالم برزخ کدام است و علت آن کدام است؟

(۱) شما در [دنیا] چگونه بودید؟ - خداوند به وعده‌اش وفا کرد.

(۲) شما در [دنیا] چگونه بودید؟ - به خاطر اعمالی است که انجام می‌دادند.

(۳) سلام بر شما وارد بهشت شوید. - خداوند به وعده‌اش وفا کرد.

(۴) سلام بر شما وارد بهشت شوید. - به خاطر اعمالی است که انجام می‌دادند.

64. قطع شدن ارتباط عالم برزخ با دنیا پس از مرگ، در کدام مورد صحیح است و اتصال برزخ با دنیا در چه موردی تداوم می‌یابد؟

(۱) شنود - بازگشت به دنیا (۲) شنود - آثار اعمال

(۳) تکلم - آثار اعمال (۴) تکلم - بازگشت به دنیا

65. کدام یک از موارد زیر اشاره به استدلال قرآن مبنی بر ضرورت معاد دارد؟

الف) عدم ظرفیت این عالم برای رسیدن به پاداش و کیفر تمام اعمال

ب) وجود استعدادها و سرمایه‌های مختلف در انسان

ج) توانایی خداوند در آفرینش دوباره انسان

د) مشاهده جریان همیشگی مرگ و زندگی در جهان هستی

ه) تمایل به بقا و گریز از نابودی و فنا

۱) الف - ب - د ۲) الف - د - ه ۳) ب - ج - ه ۴) الف - ب - ه

66. گرفتار آمدن به یأس و ناامیدی و بیماری‌های روحی در زندگی دنیوی، نصیب و بهره چه کسانی است؟

۱) آنان که مرگ را پایان زندگی می‌دانند، اما به میل به بی‌نهایت و جاودانگی توجه ویژه دارند.

۲) آنان که با وجود قبول داشتن معاد، ایمان و باور قلبی به خدا ندارند.

۳) کسانی که به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، یکسره از یاد خدا و آخرت غافل‌اند.

۴) کسانی که با وجود انکار معاد، نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند.

67. در بیان قرآن کریم فریفته شدن به طول امل توسط شیطان رجیم تابع کدام عملکرد انسان است؟

۱) غرق شدن به غرایز دنیوی و پست شدن انسان

۲) زینت دادن اعمال زشت خود در میان مردم

۳) پشت کردن به حق، پس از روشن شدن هدایت برای انسان

۴) وجود کینه و عداوت و دشمنی در میان مردم به وسیله قمار و شراب

68. چه چیزی نشانگر جایگاه ویژه انسان در نظام هستی است و در بیان قرآن کریم علت دوزخی شدن چیست؟

۱) فراهم آوردن نعمت‌ها برای او و توانایی بهره‌مندی از آن‌ها - عدم تعقل

۲) فراهم آوردن نعمت‌ها برای او و توانایی بهره‌مندی از آن‌ها - غافل شدن از یاد خدا

۳) تشخیص مسیر درست زندگی و راه‌های خوب از بد - عدم تعقل

۴) تشخیص مسیر درست زندگی و راه‌های خوب از بد - غافل شدن از یاد خدا

69. «عطش روز افزون انسان در دستیابی به خواسته‌هایش» و «شناختن هدف خود» مرتبط با کدامین تفاوت انسان با حیوان و گیاه در نحوه رسیدن به

هدف است؟

۱) تفاوت در نوع هدف - تفاوت در استعدادها

۲) تفاوت در نوع هدف - تفاوت در مسیر رسیدن به هدف

۳) تفاوت در استعدادها - تفاوت در نوع هدف

۴) تفاوت در استعدادها - تفاوت در مسیر رسیدن به هدف

70. اگر از ما بپرسند: «آیا پس از مرگ در پرونده عمل انسان تغییری ایجاد می‌شود؟» چه پاسخی باید بدهیم؟

۱) پرونده همه اعمال در برزخ بسته نمی‌شود و به وسیله آثار ماتقدم در آن تغییراتی ایجاد می‌گردد.

۲) پرونده همه اعمال در برزخ بسته نمی‌شود و به وسیله آثار ماتأخر در آن تغییراتی ایجاد می‌گردد.

۳) پرونده برخی از اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آن‌ها کاسته شود.

۴) پرونده برخی از اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد به وسیله آثار ماتقدم در آن تغییراتی به وجود آید.

71. اگر بخواهیم: «بترتی عالم برزخ را نسبت به دنیا» بگوییم، به کدام آیه شریفه استناد می‌کنیم؟

۱) ﴿افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا ترجعون﴾

۲) ﴿ینبؤا الانسان یومئذ بما قدم و اخر﴾

۳) ﴿ام نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض﴾

۴) ﴿قال رب ارجعون لعلی اعمل صالحاً﴾

72. ظرف تحقق آیه شریفه ﴿الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ...﴾ کدام است و درباره چه موضوعی است؟

- ۱) برزخ - گواهان در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب‌اند و تمامی اعمال را ثبت و ضبط می‌کنند.
- ۲) برزخ - اعضا و جوارح بدکاران به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند.
- ۳) رستاخیز - گواهان در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب‌اند و تمامی اعمال را ثبت و ضبط می‌کنند.
- ۴) رستاخیز - اعضا و جوارح بدکاران به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند.

73. با توجه به آیات سوره فرقان در عرصه قیامت افراد فاجر با مشاهده حقیقت آن جهان و سرانجام شوم خود، شروع به سرزنش خویش کرده و آرزو می‌کنند

که: «ای کاش همراه و هم‌مسیر با پیامبر می‌شدیم...» این افراد پس از این آرزو چه درخواستی دارند؟

- ۱) ای کاش برای این زندگی‌ام چیزی از پیش فرستاده بودم.
- ۲) ای کاش [به دنیا] بازگردانده می‌شدیم و آیات پروردگاران را تکذیب نمی‌کردیم.
- ۳) ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم.
- ۴) ای کاش خدا را فرمان می‌بردیم و دریغ بر ما به خاطر آن کوتاهی‌هایی که در دنیا کردیم.

74. از آیه شریفه ﴿يَتَّبِعُوا الْإِنسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ﴾ چه موضوعی قابل برداشت است و ما را به رعایت چه کاری رهنمون می‌کند؟

- ۱) ثبت و محاسبه اعمال در قیامت - توجه به همراهی همیشگی اعمال انسان در آخرت
- ۲) ثبت و محاسبه اعمال در قیامت - انجام اعمال خیر در دنیا با برکات طولانی
- ۳) امکان تغییر در پرونده اعمال - انجام اعمال خیر در دنیا با برکات طولانی
- ۴) امکان تغییر در پرونده اعمال - توجه به همراهی همیشگی اعمال انسان در آخرت

75. با توجه به عبارت قرآنی ﴿يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ دلیل علم گروهی از گواهان قیامت به اعمال انسان‌ها کدام است؟

- ۱) زیرا همان‌گونه که در دنیا ناظر و شاهد اعمال انسان‌ها بوده‌اند در روز قیامت نیز شاهدان دادگاه عدل الهی هستند.
- ۲) چون اعمال این گواهان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است لذا معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد.
- ۳) زیرا واقعیت همه چیز از جمله اعمال و رفتار و نیت انسان و نیز حوادث تلخ و شیرین که در زمین اتفاق افتاده آشکار می‌شود.
- ۴) به این دلیل که در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب‌اند و تمامی اعمال انسان‌ها را ثبت و ضبط می‌کنند.

	صفحه ۸۰ تا ۸۱ کتاب درسی	جمع‌بندی + مرور + تسلط درس ۱ تا ۴	سال دهم	سکانس ۴	 Gustave Le Bon
---	-------------------------	-----------------------------------	---------	---------	---

76. از تعمق و مدافقه در آیه شریفه ﴿يَتَّبِعُوا الْإِنسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ﴾ به ترتیب به کدام ویژگی‌ها در عوالم برزخ و قیامت پی می‌بریم؟

- ۱) وجود شعور و آگاهی - افزایش بیداری و اعتراف به کاستی اعمال
- ۲) وجود شعور و آگاهی - دادن نامه اعمال و افزایش هوشیاری
- ۳) تداوم ارتباط دنیا و برزخ - افزایش بیداری و اعتراف به کاستی اعمال
- ۴) تداوم ارتباط دنیا و برزخ - دادن نامه اعمال و افزایش هوشیاری

77. در کلام نورانی قرآن در سوره قیامت پس از قسم به نفس لؤامه چه پیامی درباره امکان معاد جسمانی بیان شده و دلیل انکار معاد را چه چیزی معرفی نموده است؟

- ۱) «نه تنها استخوان‌های آن‌ها را به حالت اول در می‌آوریم بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بود مجدداً خلق می‌کنیم» - مُصْر بودن به انجام گناهان بزرگ و مغرور بودن به نعمت‌ها
- ۲) «نه تنها استخوان‌های آن‌ها را به حالت اول در می‌آوریم بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بود مجدداً خلق می‌کنیم» - بدون بیم از محکمه قیامت در تمام عمر گناه می‌کنند
- ۳) «کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند بگو همان خدایی که آن‌ها را برای نخستین بار آفرید» - بدون بیم از محکمه قیامت در تمام عمر گناه می‌کنند
- ۴) «کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند بگو همان خدایی که آن‌ها را برای نخستین بار آفرید» - مُصْر بودن به انجام گناهان بزرگ و مغرور بودن به نعمت‌ها

دین و زندگی دهم Religion & Life 10

1 قرآن کریم از زبان کافران می‌فرماید: ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ...﴾: «کافران] گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست، همواره [گروهی از ما] می‌میریم و [گروهی] زنده می‌شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند...».

از پیامدهای مهم نگرش مادی نسبت به مرگ برای انسانی که بی‌نهایت طلب است و میل به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. این شیوه عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

2 یکی از ودیعه‌های الهی (سرمایه‌های الهی) ارسال پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی هستند که همراه با کتاب راهنما راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند و این موضوع در عبارت قرآنی ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ...﴾: «ما راه را به او (انسان) نشان دادیم»، متجلی است. وجدان یا همان نفس لوازمه: ﴿وَلَا اِقْسَمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ﴾ با محکمه‌هایش انسان را از راحت‌طلبی باز می‌دارد.

3 افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌کنند.

4 دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای دو بعد جسمانی و روحانی است.

رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا (جاودانگی) آفریده شده‌اید...» و این فرمایش با عبارت قرآنی ﴿وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَئِيْهَا الْحَيَٰوَاتُ﴾: «و سرای آخرت، زندگی حقیقی است» مرتبط است.

5 خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد. از این رو هر کس در خود می‌نگرد و یا به تماشای جهان می‌نشیند، خدا را می‌یابد و محبتش را در دل احساس می‌کند. امیر مؤمنان علی علیه السلام می‌فرماید: «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.»

6 طبق آیه «آنان هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آن را به مسخره و بازی می‌گیرند؛ این به خاطر آن است که آن‌ها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند»، تمسخر و استهزای احکام الهی از نتایج تعقل نکردن است.

گاهی غفلت‌ها، سبب دوری ما از خدا و فراموشی یاد او می‌شود، ولی باز که به خود باز می‌گردیم، او را در کنار خود می‌یابیم و می‌گوییم: «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم.»

7 مفهوم بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش / یا آن‌که به هر لحظه، صد عقل و نظر سازد؟» انتخاب هدف جامع و دربردارنده است. یعنی انسان، هدف اصلی خود را خداوند قرار دهد که سازنده و خالق عقل و نظر و فکر اوست و انتخاب این‌گونه اهداف، نشان از هوشمندی، زیرکی و ذکاوت انسان است.

8 قرآن کریم در آیات ۲۰۱ و ۲۰۲ سوره بقره می‌فرماید: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش ننگه دارد. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع‌الحساب است.»

9 یکی از آثار اعتقاد به معاد این است که پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد و همچنین انسان معتقد می‌داند که اگر در مسیر تلاش خود، ظلمی به او بشود و نتواند داد خود را از ظالمان بستاند قطعاً در جهان دیگری خداوند آن‌ها را به سزای اعمالشان خواهد رساند و این موضوع در عبارت ﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾: «و برای آنان غم و اندوهی نیست» تجلی دارد.

نهراسیدن از مرگ یعنی عبارت قرآنی ﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ﴾: «پس بر آنان ترسی وجود ندارد» سبب می‌شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و شجاعت به مرحله عالی برسد.

10 با توجه به عبارت ﴿لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ روح بی‌نهایت طلب انسان جز با سرچشمه بی‌پایان خوبی‌ها و زیبایی‌ها یعنی خداوند متعال آرام نمی‌گیرد. یعنی باید همه کارهایش را برای رضای خدا انجام دهد و به این سرچشمه خود را متصل گرداند.

11 برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله، هدف‌های زندگی را به درستی برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد.

خدای رحیم و مهربان که از همه به ما مهربان‌تر (رحیم) و از خود ما به نیازهای ما آگاه‌تر ﴿أَعْلَمُ﴾ است، در این مورد ما را هدایت و راهنمایی کرده و معیار انتخاب هدف را مشخص فرموده و آثار و نتایج آن را نیز یادآور شده است.

12 شعر سعدی علیه‌الرحمه، مؤید «سرشت خدا آشنا» یا همان «فطرت انسان» است و درباره قرب وجودی خداوند به انسان است، یعنی خداوند به همه انسان‌ها قرب و نزدیکی دارد.

13 هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی (تناسب) دارد.

گاهی غفلت‌ها سبب دوری ما از خدا و فراموشی یاد او می‌شود، ولی باز که به خود باز می‌گردیم، او را در کنار خود می‌یابیم. (سرشت خدا آشنا)

۱۴ اگر کسی هدف‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی را به عنوان هدف اصلی برگزیند و سعی و تلاش کند، به هدف خود خواهد رسید، این موضوع در آیه ۱۹ اسراء مذکور است: «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند پاداش داده خواهد شد».

۱۵ مؤمنان با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خود را آباد می‌سازند.

۱۶ از پیامدهای مهم نگرش انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب است و میل به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

۱۷ در دیدگاه الهی نسبت به مرگ، زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می‌شود، آن‌گونه که پیامبر (ص) می‌فرماید: «التاس نیام فاذا ماتوا انتبهوا»: «مردم [در این دنیا] خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند».

۱۸ در پاسخ کافران که می‌گویند: «قالوا ما هی الا حیاتنا الدنیا»: «کافران! گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی نیست» می‌توان از آیه شریفه «افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا ترجعون» بهره جست؛ زیرا این آیه بیان می‌کند که حیات انسان منحصر به حیات دنیوی نیست بلکه بیهوده نبودن و هدفداری و وجود حیات اخروی در این آیه به صورت استفهام انکاری مورد تأکید قرار گرفته است.

۱۹ تعبیر قرآنی «فعدن الله» در آیه شریفه «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله الذنیا و الآخرة» مؤید قرب و نزدیکی به خدای بزرگ است که در اصل به برترین هدف یعنی هدف جامع اشاره دارد. (درست بودن بخش اول همه‌گزینه‌ها)

● عبارت قرآنی «لله رب العالمین» در آیه شریفه: «ان صلاتی نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین» درباره زندگی برای خدا (خلاص) است، نه مالکیت خداوند.

● آیه شریفه «ما خلقناهما الا بالحق» مؤید حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدف دار بودن خلقت آن‌هاست، این آیه به خوبی دلالت دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی براساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است.

۲۰ در سوره محمد آیه ۲۵ می‌خوانیم: «کسانی که پس از روشن شدن هدایت برای آن‌ها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است».

۲۱ طبق آیه «شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.» دو عامل ایجاد کینه و دشمنی میان مردم توسط شیطان، شراب و قمار است که غفلت از یاد خدا و نماز را نیز به دنبال دارد.

۲۲ قرآن کریم در آیات ۲۰۱ و ۲۰۲ سوره بقره می‌فرماید: «بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند «سریع الحساب» است.» منشأ و سرچشمه اختلاف در انتخاب هدف‌ها به نوع نگاه و اندیشه (جهان بینی) متفاوت انسان بستگی دارد.

۲۳ از آن جایی که انسان باید برترین و کامل‌ترین هدف را برای خود انتخاب کند و این‌که دارای استعدادها متنوع و دارای گرایش به بی‌نهایت طلبی است، لذا باید هدفی را انتخاب کند تا همه هدف‌های دیگر را دربرگیرد و به قول معروف با یک تیر چند نشان بزند. (چون که صد آمد، نود هم پیش ماست)

۲۴ گزینه‌های (ج - د) صحیح هستند و موارد نادرست عبارتند از:
● شعر «دوست نزدیک‌تر از من به من است...» درباره قرب وجودی خدا به انسان است نه انسان به خدا
● دوزخی شدن تابع (معلول) نشنیدن و تعقل نکردن است، نه متبوع آن.

۲۵ خداوند از عاملی بیرونی (شیطان) خبر می‌دهد که خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد. کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این راه نفوذ دیگری در ما ندارد. این خود ما هستیم که به او اجازه وسوسه می‌دهیم یا راه فریب را بر او می‌بندیم.

۲۶ دست یافتن به پاسخ این سؤال که «هدف زندگی انسان در این جهان چیست؟» آن قدر مهم است که اگر جمله چیزها فراموش شود، انسان را باک نیست.

امام علی (ع) می‌فرماید: «ای مردم... هیچ کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند و او را به خود وا نگذاشته‌اند تا به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.»

۲۷ انسان نیز مانند سایر موجودات، از قاعده هدفمندی (غایت‌مندی) خلقت جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. از این رو، حضرت علی (ع) هرگاه که مردم را موعظه می‌کرد، معمولاً سخن خود را با این عبارت آغاز می‌کرد: «ای مردم، هیچ‌کس بیهوده آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای لهو کند...»

۲۸ انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد و به سر حدی از رشد و کمال محدود نمی‌شود. به علاوه، انسان مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی دارد.

۲۹ خدا سرچشمه زیبایی و خوبی هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند، به خدا نزدیک می‌شوند.

با توجه به کلمات حصر (ما - الا) و کلید واژه «حق» در عبارت قرآنی ﴿مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ قطعیت حق بودن و غایت‌مند (هدف‌مند) بودن جهان (آسمان‌ها و زمین) مشهود است.

۳۰ طبق آیات **۲۰۱ و ۲۰۲** **سوره بقره**: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای ندارند و خداوند سریع‌الحساب است.» آنان که هم دنیا و هم آخرت را از خداوند می‌خواهند، خطاب مژده خداوند: «از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و **خداوند سریع‌الحساب** است» قرار می‌گیرند و هدف قرار دادن خدا برای رسیدن به نعمت و پاداش دنیا و آخرت، در آیه ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ مطرح شده است.

۳۱ هر کس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست. این سرچشمه همان خداوند (قرب الهی) است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست، پس مقصود و هدف نهایی (غایت قُصوی و کمال مطلوب) ما خداوند است.

۳۲ اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند. این مفهوم در آیه «بعضی از مردم می‌گویند: خداوند ما را در دنیا نیکی عطا کن. ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.» تبیین شده است.

۳۳ موارد «الف - ج - د» از این شعر قابل برداشت است: **افراد زیرک، می‌دانند که برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بردارند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست و به میزانی که هدف ما برتر و جامع‌تر باشد، هدف‌های بیشتری را درون خود جای می‌دهد. این افراد با انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی، با یک تیر چند نشان می‌زنند؛ هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده درست می‌کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌کنند؛ ولی مورد «ب» فقط درباره اهداف دنیایی سخن گفته است، و کلیدواژه‌های شکرساز و قمرساز به اهداف جامع اشاره دارد.**

۳۴ پروردگار به ما نیرویی (قوه‌ای) عنایت کرده است تا با آن بیندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط و خوب را از بد تشخیص دهیم، حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم. **قوه تعقل** در آیه ۱۰ **سوره ملک** می‌خوانیم: «و می‌گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می‌کردیم، در میان دوزخیان نبودیم.»

۳۵ خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد. از این رو هر کس در خود می‌نگرد و یا به تماشای جهان می‌نشیند، **خدا را می‌یابد** و محبتش را در دل احساس می‌کند. امیر مؤمنان علی علیه السلام می‌فرماید: «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این که **خدا** را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.»

۳۶ طبق آیه «آنان هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آن را به مسخره و بازی می‌گیرند؛ این به خاطر آن است که آن‌ها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند»، **تمسخر و استهزای احکام الهی** از نتایج تعقل نکردن است. گاهی **غفلت‌ها**، سبب دوری ما از خدا و فراموشی یاد او می‌شود، ولی باز که به خود باز می‌گردیم، او را در کنار خود می‌یابیم و می‌گوییم: «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم.»

۳۷ شیطان در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد، اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم البته من به شما تسلطی نداشتم فقط شما را به گناه دعوت کردم این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. **امروز خود را سرزنش کنید نه مرا، نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید.**»

۳۸ بیت «دوست نزدیک‌تر از من به من است ...» مؤید یکی از سرمایه‌های انسان، یعنی سرشت خدا آشنا و گرایش انسان به خدا است و خداوند در همه حال در کنار ماست، یعنی قرب وجودی خدا به انسان.

۳۹ عبارتی که شیطان می‌گوید مؤید «اختیار انسان» است که در آیه شریفه ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِنَّمَا شَاكَرْنَا وَ إِنَّمَا كَفَرْنَا﴾ مذکور است و گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و این موضوع در آیه ﴿و نفس و ما سواها فآلهما فجورها و تقواها﴾ تجلی دارد.

۴۰ نفس اماره همان عامل درونی است که انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند. میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند که امام علی علیه السلام آن را دشمن‌ترین دشمن معرفی می‌کند و شیطان است که اعمال زشت انسان را زینت می‌دهد و او را با آرزوهای طولانی و دراز می‌فریبید.

۴۱ عامل درونی نفس اماره، انسان‌ها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند. میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند، «نفس اماره» یعنی فرمان‌دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود.

۴۲ پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند بلکه آن غروب برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح (جان) انسان می‌دانند یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کنند. رسول خدا صلی الله علیه و آله در این باره می‌فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.»

۴۳ چون در این آیه میان دنیا و آخرت، مقایسه‌ای صورت گرفته است، از این جهت با آیه ﴿وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾: «این زندگی دنیا، جز سرگرمی و بازی نیست و سرای آخرت، زندگی حقیقی است، اگر می‌دانستند» مرتبط است.

44 با توجه به ترجمه این آیه شریفه: «کافران گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست. همواره [گروهی از ما] می‌میریم و [گروهی] زنده می‌شویم و ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند...» دیدگاه کافران این است که معاد وجود ندارد. این آیه، مبنای سخنان منکران معاد است (رد گزینه‌های 1، 2) و هم‌چنین در ادامه آیه می‌فرماید: «... البته این سخن را از روی علم نمی‌گویند بلکه فقط ظن و خیال آنان است (رد گزینه 4)».

45 در حدیث پیامبر که فرمود: «الْأَنْشَاءُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا، اِنْتَبَهَوْا»:

«مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.» دنیا به خوابی کوتاه و گذرا تشبیه شده است و با مرگ (مفارقت انسان از دنیا)، بیداری و هشیاری بیشتر انسان آغاز می‌شود.

46 از پیامدهای مهم نگرش انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب

است و میل به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را در پیش گیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند، روشن است که این شیوه، عاقبتی جز فرو رفتن در گرداب آلودگی‌ها نخواهد داشت.

47 گروهی وجود جهان پس از مرگ را انکار می‌کنند و با فرا رسیدن مرگ و

م تلاشی شدن جسم او (بعد تلاشی پذیر یا ساحت انفکاک‌پذیر)، پرونده او را برای همیشه می‌بندند.

48 چپستی مرگ (ماهیت مرگ) و آینده انسان پس از آن، از پرسش‌های

فراگیری است که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است و آنان کوشیده‌اند تا به این پرسش اساسی و سرنوشت‌ساز پاسخ دهند. در دیدگاه الهی، زندگی دنیوی هم چون خوابی کوتاه و گذراست و زندگی حقیقی در جهان دیگر معنا می‌یابد، آن‌گونه که پیامبر ﷺ می‌فرماید: «الناس نيام، فاذا ماتوا انتبهوا: مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.»

49 براساس آیه شریفه ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمَلَ صَالِحًا فَلَا حَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾: «هر کس که به خداوند و آخرت ایمان دارد و عمل صالح انجام می‌دهد نه ترسی برای آنان است و نه اندوهگین می‌شوند.»

معتقدین به معاد، مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی‌پندارند، بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح او می‌دانند.

50 از پیامدهای دیدگاه انکار معاد که مرگ را پایان زندگی انسان می‌داند، این

است که گروهی که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، همین زندگی چندروزه دنیا برایشان بی‌ارزش و بوج می‌شود.

51 آیه اول: ﴿وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِئِنَّا مَا خَلَقْنَاهُمَا

الَّا بِالْحَقِّ﴾: «و ما آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آنهاست را بازچه نیافریدیم آن‌ها را به جز حق خلق نکردیم.» مؤید هدفداری و نشانگر صفت حکمت الهی است و خداوند کار عبث و بیهوده‌ای انجام نمی‌دهد.

آیه دوم: ﴿مَنْ كَانَ يَرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ﴾: «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.» افراد زیرک و خردمند می‌دانند که برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز در بردارند، لذا خدا را به عنوان هدف خویش انتخاب می‌کنند و با یک تیر چند نشان می‌زنند.

52 عبارت قرآنی اول در انتهای آیه‌ای است که به پیدایش نخستین انسان

اشاره دارد: «و برای ما مثلی زد در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان‌های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو همان خدایی که آن‌ها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقی داناست» و عبارت قرآنی دوم درباره نظام مرگ و زندگی در طبیعت است: «خداست که بادها را می‌فرستد تا ابر را برانگیرند، سپس آن ابر را به سوی سرزمین مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم، زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.»

53 در سوره نساء آیه 90 آمده است: «فرشتگان به کسانی که روح آنان را

دریافت می‌کنند در حالی که به خود ظلم (گناه) کرده‌اند می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر سرزمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟»

54 در برخی آیات قرآن، خداوند از کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند،

می‌خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا مسئله معاد را بهتر درک کنند.

خداوند در آیه 9 سوره فاطر می‌فرماید: «خداست که بادها را می‌فرستد تا ابر را برانگیرند، سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین‌گونه است.»

55 اگر طفل یا شخصی دیوانه یا دروغگو که در شرایط عادی، گفته‌اش

برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری دهد، مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. زیرا در این‌گونه موارد از یک قانون عقلی تحت عنوان «دفع خطر احتمالی، لازم است.» پیروی می‌کنیم. این مضمون در بیت «به گفت طفل جستی راه پرهیز / به گفت انبیا از خواب برخیز» ذکر شده است.

56 از پیامدهای مهم نگرش انکار معاد برای انسانی که بی‌نهایت طلب

است و میل به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند. افرادی که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند.

57 با دیدگاه الهی نسبت به مرگ، پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرامی گیرد و این شور و نشاط به این دلیل است که وی می داند که هیچ یک از کارهای نیک او در این جهان بی پاداش نمی ماند، لذا این موضوع به پیامد **«و لا هم یحزنون»** در آیه شریفه **«من آمن بالله و الیوم الآخر و عمل صالحاً فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون»** اشاره دارد و مؤید **«ضرورت معاد در پرتو عدل الهی»** است و با آیه **«... ام نجعل للمتقین کالفجار»** ارتباط مفهومی دارد.

58 همه موارد صحیح است، به جز مورد (ج) و درست آن، این است که در قرآن کریم بعد از **توحید و یکتاپرستی**، درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن گفته نشده است، پس پرتکرارترین موضوع در قرآن، **توحید** است، نه معاد.

59 اگر شخصی دیوانه یا دروغگو، که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری دهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی گیریم و احتیاط می کنیم. همه ما در این گونه موارد از یک **قانون عقلی** پیروی می کنیم که می گوید: **«دفع خطر احتمالی، لازم است.»**

60 در مرحله دوم (ثانویه) قیامت و در حادثه اول یعنی **«زنده شدن همه انسان ها»** همه مردگان دوباره زنده می شوند و در پیشگاه خداوند حاضر می گردند و در این هنگام انسان های **گناهکار (مذنبین) به دنبال راه فرار می گردند؛ دل های آنان سخت هراسان و چشم هایشان از ترس به زیرافکنده است.** و در مرحله دوم (ثانویه) و در حادثه **«برپاشدن دادگاه عدل الهی»** اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می گیرد.

61 قرآن کریم در آیات **۲۰۱ و ۲۰۲** **سوره بقره** می فرماید: **«و بعضی می گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار. اینان از کار خود نصیب و بهره ای دارند و خداوند سریع الحساب است.»**

62 در آیات **۲ تا ۵** **سوره قیامت** می خوانیم: **«و سوگند به نفس ملامت کننده، نه تنها استخوان های آنان را به حالت اول درمی آوریم، بلکه سرانگشتان آن ها را نیز همان گونه که بود مجدداً خلق می کنیم. (انسان شک در وجود معاد ندارد) بلکه [علت انکارش این است که] او می خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند.»**

63 در **سوره نحل آیه ۳۲** می خوانیم: **«انان که فرشتگان روحشان را می گیرند در حالی که پاک و پاکیزه اند، به آن ها می گویند: سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام می دادید.»**

64 در عالم برزخ در ارتباط با دنیا، تکلم وجود ندارد و فقط **شنود** امکان دارد. همان طور که پیامبر **ﷺ** درباره کشته شدگان جنگ بدر می فرماید: **«قسم به کسی که جانم در دست اوست ایشان به این کلام از شما شنواترند و فقط نمی توانند پاسخ دهند.»** و آثار اعمال انسان در دنیا متصل به عالم برزخ است و ارتباط **تداوم** دارد. (آثار ما تأخر)

65 **عدم ظرفیت این عالم برای رسیدن به پاداش و کفر تمام اعمال و وجود استعدادها و سرمایه های مختلف در انسان و تمایل به بقا و گریز از نابودی و فنا مؤید ضرورت معاد دارد.** مورد (الف) مؤید **عدل الهی** و موارد (ب و ه) درباره حکمت الهی است و موارد (ج و د) درباره امکان معاد است.

66 گروهی از منکران معاد که نمی توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، همین زندگی چندروزه دنیا برایشان بی ارزش می شود و به یأس و ناامیدی و بیماری های روحی دچار می شوند.

67 در **سوره محمد ﷺ آیه ۲۵** می خوانیم: **«کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آن ها پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است.»** دقت شود که طول امل به معنای بلند بودن آرزوست.

68 **خداوند آنچه در آسمان ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره مندی از آن ها را در وجود او قرار داده است.** این ها نشان می دهد خداوند متعال انسان را **گرامی** داشته و برای او در نظام هستی **جایگاه ویژه ای** قائل شده است. قرآن کریم در آیه **۱۰** **سوره ملک** می فرماید: **«و می گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می کردیم، در میان دوزخیان نبودیم.»**

69 **نوع هدف انسان، پایان ناپذیر و تمام نشدنی است،** زیرا روحیه بی نهایت طلبی دارد؛ بنابراین عطش انسان در دستیابی به خواسته هایش روز به روز افزون می گردد. **مسیر حرکت انسان به سوی هدف،** اختیاری است؛ یعنی انسان، خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد.

70 **پرونده برخی از اعمال انسان با مرگ بسته نمی شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آن ها کاسته شود.** (آثار ما تأخر)
دقت شود آثار ما تقدم با مرگ بسته می شود و دیگر در پرونده اعمال تغییراتی ایجاد نمی کند بلکه آثار ما تأخر بعد از مرگ ادامه می یابد.

71 آیه شریفه **«قال رب ارجعون لعلی اعمل صالحاً...»** مؤید وجود شعور و آگاهی و تداوم حیات روح انسان است که پس از مرگ نیز قادر است به درک حقایق برسد و حتی با خداوند گفت و گو کند که این موارد در دنیا ممکن نبود؛ از جمله اینکه کاستی های عمل خود را درمی یابد: **«فیما ترکت»**

72 آیه شریفه **«الیوم نختم علی افواههم و تکلمنا ایدیهم و تشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون»**: **«امروز [قیامت] بر دهانشان مهر می نهیم و دست هایشان با ما سخن می گوید و پاهایشان شهادت می دهد درباره آنچه انجام داده اند.»** درباره قیامت است و آن گاه که بدکاران سوگند دروغ می خورند، خداوند مهر خاموشی بر دهان آنان می زند و اعضای آنان به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می کنند و علیه صاحب خود شهادت می دهند.